

PM 2013:212 RII (Dnr 303-1523/2013)

Enkät om Läns gemensamma återvinningscentraler - kvittningssystemet i Stockholms län

Remiss från Kommunförbundet Stockholms län (KSL)

Remisstid 31 december 2013

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på remissen ”Enkät om Läns gemensamma återvinningscentraler -
kvittningssystem i Stockholms län” hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) har tagit fram en enkät där respektive kommunstyrelse i länet ges möjlighet att ta ställning till hur kommunen ser på att tillåta egna hushåll att lämna grovavfall i annan kommun och även ta emot grovavfall från hushåll i andra kommuner gentemot ersättning till/från annan kommun eller enbart tillåta egna hushåll att lämna grovavfall i den egna kommunen.

KSL:s avsikt med enkäten är att få ett ställningstagande av kommunstyrelsen i alla länets kommuner samt Håbo, som ingår i Stockholmsregionens avfallsråd (STAR). Kommunernas svar kommer att utgöra vägledning för det fortsatta arbetet inom projektet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret anser att staden bör besvara KSLs enkät med att staden är positiv till att ett läns gemensamt inpasserings- och kvittningssystem införs.

Miljöförvaltningen anser att läns gemensamma återvinningscentraler är positivt då detta ökar medborgarnas tillgång till återvinningscentraler (ÅVC).

Trafik- och renhållningsnämnden anser att formerna för kvittningssystemet måste vara utarbetade innan ett inpasseringssystem på Stockholms återvinningscentraler införs samt att det framtida inpasseringssystemet ska utformas med maximal användarvänlighet i fokus.

Mina synpunkter

Varje år har Stockholms återvinningscentraler ca 930 000 besökare inklusive företagskunder. Finansieringen sker via avfallstaxan som betalas av alla fastighetsägare i kommunen. Återvinningscentralerna är öppna för andra kommuners invånare utan någon kostnadskompensation.

Det ska vara lätt att göra rätt. Vi tycker därför att ett gemensamt kvittningssystem i länet är en bra idé. Ett sådant bör vara enkelt och användarvänligt. I den händelse att ett sådant system inte kommer till stånd vill dock staden kunna teckna avtal med andra kommuner direkt.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Enkät om Läns-gemensamma återvinningscentraler - kvittningssystem i Stockholms län” hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 4 december 2013

ULLA HAMILTON

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Remissen Enkät om Läns-gemensamma återvinningscentraler - kvittningssystemet i Stockholms län

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Roger Mogert och Tomas Rudin (alla S) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta

1. Att delvis bifalla borgarrådets förslag till beslut
2. Att därtill anföra

Varje år besöks Stockholms återvinningscentraler (ÅVC) av ca 930 000 besökare inklusive företagskunder. ÅVC:erna är finansierade av avfallstaxan som betalas av alla fastighetsägare i kommunen. Återvinningscentralerna har varit öppna för andra kommuners invånare utan någon kostnadskompensation.

Det finns ett flertal kommuner i länet som redan har inpasseringssystem vid sina återvinningscentraler som stänger ute besökare från andra kommuner i nuläget. SRV återvinning som ägs av kommunerna Haninge, Huddinge, Botkyrka, Nynäshamn och Salem har sedan flera år ett inpasseringssystem med så kallade RFID- kort. Övriga kommuner i länet som har inpasseringssystem är Tyresö, Ekerö samt Nykvarn och Telge återvinning (Södertälje), båda utanför länet.

Det är således i nuläget helt stängt för boende i Stockholms stad att besöka en återvinningscentral söder om kommunen.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Tomas Rudin och Maria Östberg Svanelind (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Kommunförbundet i Stockholms Län (KSL) har tagit fram en enkät där respektive kommunstyrelse i länet ska ta ställning till hur kommunen ser på att tillåta egna hushåll att lämna grovavfall i annan kommun och även ta emot grovavfall från hushåll i andra kommuner gentemot ersättning till/från annan kommun eller enbart tillåta egna hushåll att lämna grovavfall i den egna kommunen.

KSL:s avsikt med enkäten är att få ett ställningstagande av kommunstyrelsen i alla länets kommuner samt Håbo som ingår i Stockholmsregionens avfallsråd (STAR). Kommunernas svar kommer att utgöra vägledning för det fortsatta arbetet inom projektet.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 november 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret kan först konstatera att stadens återvinningscentraler idag saknar förmåga att identifiera huruvida besökare som lämnar avfall gör detta i egenskap av privatperson, verksamhetsutövare eller ens kommunmedlem. Rent juridiskt gäller att ett hushåll inte får lämna grovavfall till annat system än det som hemkommunen erbjuder. Detta under förutsättning att inte särskilda avtal slutits mellan kommunerna.

Eftersom återvinningscentralerna finansieras genom avfallstaxan och kommunens fastighetsägare, täcks privathushåll in av finansieringen, men inte verksamhetsutövare. Företagare ska alltså betala en avgift för att få lämna grovavfall. De undersökningar som genomförts av trafiknämnden visar att så sker i mycket liten utsträckning.

Undersökningar visar också att 15-17 procent av ÅVC-besöken kommer från andra kommuner än Stockholm. Identifieringsproblematiken innebär att staden årligen förlorar ersättning i mångmiljonklassen. Beräkningar visar att Stockholms stad förlorar cirka 7,6 mnkr på utomkommunala besökare och uteblivna intäkter från företagare kan sträcka sig upp mot 40 mnkr och år.

Också mot bakgrund av att exempelvis en majoritet av länets södra kommuner redan idag har inpasseringssystem, stödjer stadsledningskontoret arbetet med att ett modernt och funktionellt system införs som leder till ökad samordning i länet och ökade intäkter. Stadsledningskontoret föreslår därför att staden besvarar KSL:s enkät med att staden är positiv till att ett länsgemensamt inpasserings- och kvittningssystem införs.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen besvarar remissen med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 23 oktober 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen är positiv till länsgemensamma återvinnings-centraler då detta ökar medborgarnas tillgång till ÅVC:er. Närhet till ÅVC:er och deras öppettider är mycket viktigt

för att minska nedskräpning och illegal dumpning av avfall.

I frågan om hur kostnaderna ska fördelas mellan kommunerna har förvaltningen ingen direkt uppfattning. Ett webbaserat system, som Trafikkontoret utrett, ger till synes rättvisare kostnadsfördelning än ett schabloniserat.

Slutligen konstaterar förvaltningen att länsgemensamma ÅVC:er rimligen ökar de mängder avfall som kan hanteras på ett miljömässigt korrekt sätt. Baksidan av detta kan möjligen vara att anläggningarnas huvudmän får svårare att förutse vilka avfallsmängder som kommer till respektive anläggning och att man då kan riskera att anläggningarnas villkor för hanterade mängder kan komma att överskridas.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 november 2013 att som svar på remissen överlämna och åberopa ordföranden Ulla Hamilton m.fl. (M), ledamoten Charlotta Schenholm (FP) och ledamoten Jonas Naddebos (C) gemensamma förslag till beslut.

- 1 Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 2 Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att i övrigt anföra följande

För stadshusalliansen är det viktigt att det ska vara så enkelt som möjligt för länsinvånarna att göra sig av med sitt avfall. Det är prioriterat att få till ett kvittningssystem mellan de kommuner som önskar medverka, så att vi kan värna fri rörlighet och enkelhet för länsinvånarna att göra rätt.

Formerna för kvittningssystemet måste vara utarbetade innan ett inpasseringssystem på Stockholms återvinningscentraler införs. Det framtida inpasseringssystemet ska utformas med maximal användarvänlighet i fokus. Det innebär bland annat att många olika alternativ för en smidig och effektiv inpassering ska finnas. Till exempel via mobiltelefoner och datorer (QR-koder, appar eller sms-lösningar), liksom att alternativet med kort och bricka bör finnas precis som trafikkontoret påpekar.

Reservation anfördes av vice ordföranden Daniel Helldén m.fl. (MP), ledamoten Malte Sigemalm m.fl. (S) och ledamoten Tobias Johansson (V), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 september 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Varje år besöks Stockholms återvinningscentraler (ÅVC) av ca 930 000 besökare inklusive företagskunder. ÅVC:erna är finansierade av avfallstaxan som betalas av alla fastighetsägare i kommunen. Återvinningscentralerna har varit öppna för andra kommuners invånare utan någon kostnadskompensation.

Det finns ett flertal kommuner i länet som redan har inpasseringssystem vid sina återvinningscentraler som stänger ute besökare från andra kommuner i nuläget. SRV återvinning som ägs av kommunerna Haninge, Huddinge, Botkyrka, Nynäshamn och Salem har sedan flera år ett inpasseringssystem med så kallade RFID- kort. Övriga kommuner i länet som har inpasseringssystem är Tyresö, Ekerö samt Nykvarn och Telge återvinning (Södertälje), båda utanför länet.

Det är således i nuläget helt stängt för boende i Stockholms stad att besöka en återvinningscentral söder om kommunen.

Förtydligande till bilaga 2

Till enkäten finns ett utdrag bifogat från trafikkontorets PM; Inpasseringssystem till återvinningscentralerna i Stockholms stad”, 2013-09-26. I detta PM finns det uppgifter som behöver förtydligas. Trafikkontoret anser att inpasseringen i första hand bör ske med smarta mobiltelefoner/datorer (QR-koder) men alternativet med kort/bricka ska finnas. Kort-/kodläsaren på återvinningscentralen ska klara av att läsa övriga kommuners kort. I bilagan nämns också att kostnaden för framtagande av e-tjänster, som behövs för ett välfungerande inpasseringssystem, beräknas till ca 1,8 miljoner kronor. I denna e-tjänstlösning ska frågor generellt avseende ÅVC och farligt avfall hanteras, inte enbart inpassering.

Enkäten

Kommentar till alternativ A i enkäten

Vill kommunen tillåta egna hushåll att lämna grovavfall i annan kommun och även ta emot grovavfall från hushåll i andra kommuner (även utanför bolagsområde) gentemot ersättning till/från annan kommun?

Trafikkontorets förslag till svar: Ja (valt alternativ)

Kontoret anser att det är viktigt med fri rörlighet och enkelhet för de boende i länet att lämna ifrån sig grovavfall och farligt avfall. Om ett hushåll besöker en annan kommuns återvinningscentral ska detta besök dock generera en ersättning till kommunen där centralen ligger.

Rent juridiskt får hushåll endast lämna grovavfall och farligt avfall till de system som kommunen eller det kommunala bolaget som hushållet tillhör erbjuder om det inte är särskilt avtalat om annat mellan kommunerna. Ytterst regleras detta i kommunallagen men också i miljöbalken och avfallsförordningen.

Under hösten 2010 genomförde trafikkontoret en kundundersökning på samtliga återvinningscentraler. Postnummer, boendeform eller företag undersöktes. Resultatet som presenterades för Trafik- och renhållningsnämnden i februari 2011 visade att den utomkommunala besöksandelen var ca 17 %. Kontoret gjorde en ny undersökning för ÅVC Sättra under våren 2013 (ÅVC Sättra fanns inte hösten 2010). Undersökningen gjordes under en helg när SRV återvinnings återvinningscentraler var öppna samtidigt. Ca 15 % av besökarna kom då från en annan kommun än Stockholm.

I nuläget får Stockholms kommun inte någon ersättning för de utomkommunala besöken som görs till återvinningscentralerna, vilket strider mot gällande lagstiftning. De belastar driftbudgeten för återvinningscentralerna med ca 7,6 mnkr (rörliga kostnader).

Kommentar till alternativ B i enkäten

Vill kommunen tillåta enbart egna hushåll att lämna grovavfall i den egna kommunen/inom bolagsområde?

Trafikkontorets förslag till svar: Nej (ej valt alternativ)

Kontoret anser i enlighet med kommentaren till alternativ A att den fria rörligheten i länet är viktig för att hushållen på enklast möjliga sätt skall kunna lämna ifrån sig grovavfall.

Om alternativ A väljs – kommentar

A.1 Vill kommunen ha inpasseringssystem i någon form som räknar passager och kvittning (ger underlag för statistik i en gemensam databas).

Trafikkontorets förslag till svar: Ja (valt alternativ)

A.2 Vill kommunen ha en schabloniserad kvittning?

(Beräkningar av antal besökare från annan kommun genom stickprov vid ett antal tillfällen)

Trafikkontorets förslag till svar: Nej (ej valt alternativ)

Beräkning av besökare från annan kommun genom stickprov fångar inte upp de ofinansierade företagsbesök vilket ett inpasseringssystem till stor del gör. Dagens system

med klippkort gör det svårt för personalen att identifiera företagen. Merparten av företagarna kommer i omärkta fordon. De nekar ofta vid frågan om de är företagskunder. Personalen har inga effektiva medel för att kontrollera om informationen stämmer.

En grov uppskattning på nivån för uteblivna intäkter från företagare ligger på mångmiljonbelopp, rent teoretiskt upp till 40 mnkr. Under 2006 gjorde Sweco en undersökning om antalet företagsbesökare på ÅVC Vantör och beräknade då att 33 % av besöken utgjordes av företagare. Driftpersonalen på samtliga återvinningscentralerna fick i uppdrag att göra motsvarande uppskattning under en period 2013 och bedömde då att företagarna utgjorde 19 % (169 000) av besöken. År 2012 hade staden 1,6 % (15 000) betalande företagsbesök, en sänkning från året innan då de betalande besöken låg på 2 % (18 000). Kontoret tror inte att antalet besökande företag minskat, utan att antalet icke betalande ökat ytterligare.

RESERVATIONER M.M.

Trafik- och renhållningsnämnden

Reservation anfördes av Daniel Helldén m.fl. (MP), Malte Sigemalm m.fl. (S) och Tobias Johansson (V), till förmån för förvaltningens förslag till beslut.